

List of Indefinite pronouns

- ੧੧. ਕੋਈ
- ੧੨. ਕਿਸੇ
- ੧੩. ਕਿਨ੍ਹਾਂ
- ੧੪. ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
- ੧੫. ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
- ੧੬. ਕਈ
- ੧੭. ਕਾਫੀ
- ੧੮. ਸਾਰੇ
- ੧੯. ਥੋੜ੍ਹਾ
- ੨੦. ਕੁਝ

Teacher can make multiple sentences using these clues:

- ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਕਿਰਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਚੀਨ ਚਲੀਆਂ/ ਚਲੇ ਗਈਆਂ/ ਗਏ ਜਾ ਚੁਕੀਆਂ/ ਚੁਕੇ ਸਨ/ ਹਨ।
- ਉਸਨੇ ਸਵਾਲ ਕਢ ਲਏ ਹੋਣਗੇ।
- ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕਢ ਲਏ ਹੋਣਗੇ।
- ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਗਤਕਾ ਸਿਖ ਚੁਕੇ ਹੋਵਾਂਗੇ।

List of Verbs/helping verbs

Verb/helping verb	Transcription	Past	Present	Future
ਹੋ ਗਿਆ/ਗਈ	ho giā/gāi	ਸੀ	ਹੈ	ਹੋਵੇਗਾ/ਗੀ
ਖਾ ਚੁਕਿਆ/ਚੁਕੀ	khā cukiā/cukī	ਸੀ	ਹੈ	ਹੋਵੇਗਾ/ਗੀ
ਪੜ੍ਹ ਚੁਕਿਆ/ਚੁਕੀ	paṛh cukiā/cukī	ਸੀ	ਹੈ	ਹੋਵੇਗਾ/ਗੀ
ਸੌਂ ਗਿਆ/ਗਈ	saum giā /gāi	ਸੀ	ਹੈ	ਹੋਵੇਗਾ/ਗੀ
ਚਲੀ ਗਿਆ/ਗਈ	cali giā/gāi	ਸੀ	ਹੈ	ਹੋਵੇਗਾ/ਗੀ
ਖੇਡ ਚੁਕਾ/ਚੁਕੀ	kheḍ cukiā/cukī	ਸੀ	ਹੈ	ਹੋਵੇਗਾ/ਗੀ
ਜਾਗ ਗਿਆ/ਗਈ	jāg giā /gāi	ਸੀ	ਹੈ	ਹੋਵੇਗਾ/ਗੀ
ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ/ਗਈ	caṛh giā/gāi	ਸੀ	ਹੈ	ਹੋਵੇਗਾ/ਗੀ
ਉਤਰ ਗਿਆ/ਗਈ	utar giā/gāi	ਸੀ	ਹੈ	ਹੋਵੇਗਾ/ਗੀ
ਨਿਕਲ ਆਇਆ/ਆਈ	nikal āiā/āi	ਸੀ	ਹੈ	ਹੋਵੇਗਾ/ਗੀ

Explain to students that ਗਿਆ or ਚੁਕਿਆ, and ਗਈ or ਚੁਕੀ can be used synonymously.

Note: Keeping the usage of *Adhak*, issues of SikhRI standardization and Sikhī principles in mind, the excerpts have been adapted accordingly. (ਅਧਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, 'ਸਿਖ-ਰੀ' ਦੇ ਮਿਆਰ, ਅਤੇ ਸਿਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਕੇ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।)

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ

ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਸੰਬਰ ੧੬੬੬ ਵਿਚ ਪਟਨਾ (ਬਿਹਾਰ) ਵਿਚ ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਉਸ ਵਕਤ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪੂਰਬੀ ਬੰਗਾਲ (ਹੁਣ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚ) ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਢਾਕਾ ਵਿਚ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਆਗਮਨ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਲੰਗਰ ਚਲਾਏ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਵਿਚ ਵਸਤਰ, ਆਦਿ ਵੰਡੇ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਨਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਪਟਨੇ ਵਿਚ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਿਆ। ਬਚਪਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਆਪ ਪਟਨਾ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਨੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਅਤੇ ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਲੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਬਾਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਣਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਖਰੀ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿਦਿਆ ਵੀ ਸਿਖਦੇ ਰਹੇ।

ਆਪ ਜੀ ਦੀਆਂ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਵੀ ਬਾਕੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹੀ ਸਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੁਧ ਕਰਾਉਣੇ ਅਤੇ ਜੇ ਪਟਨੇ ਦਾ ਨਵਾਬ ਉਧਰੋਂ ਕਿਤੇ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਲਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸਨੂੰ ਦੰਦੀਆਂ ਵਿਖਾਉਣੀਆਂ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਖਾਸ ਖੇਡਾਂ ਸਨ ਜੋ ਭਵਿਖ ਵਿਚ ਲੜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਜੁਧਾਂ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਟਨਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬਣ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਡਿਤ ਸ਼ਿਵਦੱਤ, ਰਾਜਾ ਫਤਹਿ ਚੰਦ ਮੈਣੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਾਣੀ, ਸਯਦ ਪੀਰ ਭੀਖਣ ਸ਼ਾਹ, ਨਵਾਬ ਰਹੀਮ ਅਤੇ ਕਰੀਮ ਬਖਸ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਵਰਨਣ ਯੋਗ ਹੈ।

ਅਜੇ ਆਪ ਜੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਪੀਰ ਭੀਖਣ ਸ਼ਾਹ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹਿੰਦੂ ਪਖੀ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਖੀ। ਉਸਨੇ ਇਕ ਕੁੱਜੀ ਵਿਚ ਦੁਧ ਤੇ ਇਕ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਗੇ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਬੋਲਾਂ 'ਨਾ ਕੋ ਹਿੰਦੂ ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ' ਦੀ ਸਚਾਈ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਦੋਹਾਂ ਤੇ ਹਥ ਰਖ ਦਿਤੇ। ਜਿਸਦਾ ਭਾਵ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦੋਨੋਂ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਖ ਪੀਰ ਜੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਤੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਸਿਜਦਾ ਕੀਤਾ।

ਪਟਨੇ ਦੇ ਰਾਜੇ ਫਤਹਿ ਚੰਦ ਦੇ ਘਰ ਕੋਈ ਔਲਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਜੇ ਦੀ ਰਾਣੀ ਕਈ ਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਮਹਿਲ ਦੇ ਝਰੋਖੇ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਨੂੰ ਜਦ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਦੇ ਵੇਖਦੀ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਮਨ ਕਰਦਾ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਉਸਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਬੇਟਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮਾਂ ਕਹਿ ਕੇ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਖੇਡੇ। ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਇਕ ਦਿਨ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਰਾਣੀ ਦੇ ਮਹਿਲ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਮਾਂ ਬਹੁਤ ਭੁਖ ਲਗੀ ਹੈ, ਜੋ ਤਿਆਰ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਖਾਣ ਲਈ ਦਿਓ" ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਣੀ ਕੋਲੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਂਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਪੂੜੀਆਂ ਤੇ ਛੋਲੇ ਬਣ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਭ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਣੀ ਨੇ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਖੁਆਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੜ ਆਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਕਰਕੇ ਬਾਕੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਫਿਰ ਖੇਡਣ ਚਲੇ ਗਏ। ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਖੀਵੀ ਹੋਈ ਰਾਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਚਰਜ ਖੇਡਾਂ ਦੇਖਦੀ ਰਹੀ। ਅਜਕਲ ਉਹੀ ਮਹਿਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਆਈ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪੂੜੀ ਛੋਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਹੀ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਵਾਂ ਜਾਂ ਦਾਦੀਆਂ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦੇ ਕੜੇ ਬਣਵਾ ਕੇ ਪਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਕੜੇ ਪਾਏ। ਇਕ ਦਿਨ ਦਰਿਆ ਕੰਡੇ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਕੜਾ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਡਿਗ ਪਿਆ। ਘਰ ਆਏ ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਕੜਾ ਨਾ ਵੇਖ ਕੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਦੂਜਾ ਕੜਾ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਦੱਸਣ ਲਈ ਜਦ ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਗਏ ਤਾਂ ਜਿਹੜਾ ਕੜਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਉਤਾਰ ਕੇ ਉਥੇ ਹੀ ਸੁਟਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਥੇ ਡਿਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਭਵਿਖ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਸਰਬ ਲੋਹ ਦੇ ਕੜੇ ਪਹਿਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਸੋਨੇ ਦੇ ਕੜਿਆਂ ਦਾ ਮੋਹ ਕਿਵੇਂ ਰਖ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਹੈਨ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕਲਗੀ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਿਰਾਲੇ ਚੋਜ।

੧੬੭੦ ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਜਦ ਆਪ ਜੀ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਆਪਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਆਪ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਟਨੇ ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲੇ। ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਦੀ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਪਰਵਰਿਸ਼, ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਪਰਬੀਨਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੁਹਾਨੀਅਤ ਦੇਖ ਕੇ ਤਸੱਲੀ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਚਿਰ ਹੀ ਉਥੇ ਰੁਕੇ ਫਿਰ ਆਪ ਅਨੰਦਪੁਰ ਚਲੇ ਗਏ। ੧੬੭੧ ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਆਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਦਾਨਾਪੁਰ, ਬਕਸਰ, ਬਨਾਰਸ, ਮਥਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅੰਬਾਲੇ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਲਖਨੌਰ ਠਹਿਰੇ। ਫਿਰ ਉਥੋਂ ਚਲ ਕੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਕ ਵਡਾ ਲੰਗਰ ਚਲਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ।

ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਪਟਨੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਲੈ ਲਈ ਸੀ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਆ ਕੇ ਆਪ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਬੜੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸੁਣਦੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪ ਵੀ ਕਰਨ ਲਗ ਪਏ। ਇਥੇ ਆਪ ਨੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਥੇ ਵੀ ਆਪ ਟੋਲੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਯੁਧ ਕਰਾ ਕੇ ਬੀਰਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਸੁਭਾਵਕ ਇਛਾ ਹੀ ਰਬ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚਲ ਕੇ ਸੂਰਮਾ ਬਣਨ ਦੀ ਸੀ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਕੀਤੇ ਜਿਹੜੇ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸਰਬਪੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੀ ਉਭਾਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਚਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਕੁਝ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਨੇ ਜਦ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਇਛਾ ਦਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਕੋਲ ਹੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਵੇਂ ਜਾਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਦੇ ਨੰਨੇ ਨੰਨੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਆਪ ਕਿਸੇ ਅਦੁਤੀ ਕਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਨੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਬੜੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮਹਾਨ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਵਕਤ ਆਪ ਦੀ ਉਮਰ ਕੇਵਲ ਨੌਂ ਸਾਲ ਸੀ।

੧੧ ਨਵੰਬਰ ੧੬੭੫ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਧਰਮ ਦੀ ਚਾਦਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰਖਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿਤੀ ਜਿਸਦੀ ਕਿਤੇ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਦਸਵੀਂ ਜੋਤ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗੁਰਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਈ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕੇ। ਭੇਂਟ ਵਿਚ ਆਏ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਲਗ ਗਏ, ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਲਗ ਗਈਆਂ, ਜਵਾਨੀਆਂ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਧ ਗਈ, ਸ਼ਸਤਰ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਅਖਾੜੇ ਖੁਲ ਗਏ ਅਤੇ ਜਬਰ ਤੇ ਜੁਲਮ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਕਮਰ-ਕਸੇ ਕਰਨੇ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਿਸਦੀਆਂ ਗੂੰਜਾਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚੀਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ, ਹੋਰ ਈਰਖਾ ਕਰਨ ਲਗ ਪਏ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਗਲ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਕੰਨ ਵੀ ਭਰਨ ਲਗੇ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗੀ ਹੁਨਰ ਵੀ ਸਿਖਾਏ ਅਤੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਾਈ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵਾਂਗ ਰੱਬੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ ਵਰਗੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਈ ਪੁਰਾਤਨ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਕਰਾਏ। ਫ਼ਾਰਸੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਆਪਦਾ ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ ਵੀ ਇਕ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ ਹੈ।

ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਪਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਾਸ ਸਾਹਿਤਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜਿਆ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਬੜਾ ਵਡਾ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਇਥੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਮੌਲਿਕ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਵੀ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁਰਾਤਨ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਕਰਾਏ ਜਾਂਦੇ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਮਣੀਕ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ਾਂਤ ਵਹਿੰਦੀ ਜਮਨਾ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵੀ ਕਰਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਬੀਰ ਰਸੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕ ਵਡਾ ਮਨੋਰਥ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਉਪਜਾਣਾ ਵੀ ਸੀ। ਜਿਸਦਾ ਮੁਖ ਨਾਅਰਾ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਾਂਗ ਹੀ ‘ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਬੈ ਏਕੈ ਹੀ ਪਹਿਚਾਨਬੋ’ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇਣੀ ਵੀ ਆਪਦੀ ਇਲਾਹੀ ਵਿਉਂਤ ਦਾ ਪਰਮਾਣ ਹੈ।

ਆਪ ਜੀ ਜਦ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਅਤੇ ੧੬੮੪ ਦੇ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਆਪ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ ਨਾਲ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ, ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਹੋਏ।

ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਫੁਟ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਈਰਖਾ ਵੀ ਰਖਦੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਅਪ੍ਰੈਲ ੧੬੮੭ ਵਿਚ ਪਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੇੜੇ ਭੰਗਾਣੀ ਵਿਖੇ ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਆਪ ਵਾਪਸ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਆ ਗਏ। ਭੰਗਾਣੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਲੜਾਈਆਂ ਅਗੇ ਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਚਾਰ ਕਿਲਿਆਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਲੇ ਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਖਬਰ ਦੇ ਫੈਲਦਿਆਂ ਹੀ ਮੁਗਲ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਪਰ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਜਿਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਹੀ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਭ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਤੇ ਫੌਜੀ ਕਰਤੱਬਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਧਾਂਕ ਹੀ ਬੈਠ ਗਈ ਪਰ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਵੱਧ ਗਈ।

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਚਲਾਈ ਸੀ, ਕੁਝ ਦੇਰ ਤਾਂ ਠੀਕ ਰਹੀ ਪਰ ਬਾਦ ਵਿਚ ਇਹ ਮਸੰਦ ਲਾਲਚੀ ਤੇ ਚਰਿਤਰਹੀਣ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਧਕਾ ਵੀ ਕਰਨ ਲਗ ਪਏ ਸਨ। ਅਠਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਸੀ ਪਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤੀ।

ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਪਰਚਲਤ ਤਿਉਹਾਰ ਹੋਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਬਦਲਾਵ ਲਿਆਂਦਾ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਰੰਗ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗੰਦ ਸੁਟਕੇ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਗੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਲੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਵੇਰੇ ਖਾਸ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦੇ, ਕੀਰਤਨ, ਕਵੀ ਅਤੇ ਢਾਡੀ ਦਰਬਾਰ ਹੁੰਦੇ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ, ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੀਰ ਰਸੀ ਕਰਤਵ ਹੋਣ ਲਗ ਪਏ। ਹੋਲੀ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੋਲਾ ਮੁਹੱਲਾ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਨਕਲੀ ਧਾਵੇ-ਕਰਾਏ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਗਤਕਾ ਖਿਡਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸਿਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਸਨੇ ਸਿਖਾਂ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵੇਕਲੀ ਪਛਾਣ ਬਨਾਈ ਸੀ। ਆਪ ਜੀ ੩੩ ਸਾਲ ਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ‘ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਨ’ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਸਭ ਪਾਸੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਭੇਜ ਦਿਤੇ ਕਿ ੧੬੯੯ ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਤੇ ਦੂਰੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਣ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਸਾਖੀ ਲਈ ਕੁਝ ਖਾਸ ਪਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਤੰਬੂ ਵਡੇ ਪੰਡਾਲ ਤੋਂ ਥੋੜਾ ਵਖਰਾ ਕਰਕੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰ ਚਿਹਾ ਸੀ। ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਟੇਜ ਤੇ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਮਿਆਨ ਵਿਚੋਂ ਕਿਰਪਾਨ ਕਢੀ ਤੇ ਲਲਕਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਸੀਸ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੈ ਕੋਈ ਸਿਖ ਜੋ ਸੀਸ ਭੇਂਟ ਕਰ ਸਕੇ?” ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਕ ਦਮ ਸਨਾਟਾ ਛਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦ ਦੁਹਰਾਏ ਤਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਦਇਆ ਰਾਮ ਨਾਂ ਦਾ ਸਿਖ ਉਠਿਆ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਸੀਸ ਰਖ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਜੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਮੰਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।” ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸਨੂੰ ਉਥੇ ਲਗੇ ਛੋਟੇ ਤੰਬੂ ਵਿਚ ਲੈ ਗਏ ਤੇ ਲਹੂ ਨੁਚੜਦੀ ਕਿਰਪਾਨ ਲੈ ਕੇ ਵਾਪਸ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸਿਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਧਰਮਚੰਦ ਉਠਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਕੁਝ ਹੀ ਦੇਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਦ ਤੰਬੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਪੰਜ ਸਿਖ ਨਵੇਂ ਕਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਅਜੀਬ ਕੌਤਕ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ।

ਉਥੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਜੋ ਵਖ ਵਖ ਉਚੀਆਂ ਤੇ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਵਖ ਵਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ, ਇਕੱਠੀਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਤੇ ਸਾਰੇ ਭਿੰਨ ਭੇਦ ਮਿਟਾ ਕੇ ਇਕੋ ਖਾਲਸਾ ਰੂਪ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਬਦ ਲਗਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਕਕਾਰ, ਕੇਸ, ਕੜਾ, ਕਛਾ, ਕੰਘਾ ਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਚਾਰ ਕੁਰਹਿਤਾਂ, ਰੋਮਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸੇਵਨ, ਪਰਪੁਰਖ/ਪਰਇਸਤਰੀ ਗਮਨ ਅਤੇ ਕੁਠਾ ਖਾਣ ਤੋਂ